

**Мамлакати Арабистони Сауди
Мадинаи Мунаввара
Вазорати таълими оли
Донишгоҳи фанҳои исломи
Имодаи баҳси илми
Қисми Тарҷума**

АСОСҲОИ СЕГОНА

Муаллиф:

Муҳаммад ибни Сулаймони Тамими

المملكة العربية السعودية
وزارة التعليم العالي
الجامعة الإسلامية بالمدينة المنورة
عمادة البحث العلمي
قسم الترجمة

الأصول الثلاثة

تأليف:

الإمام العلامة الشيخ

محمد بن بن سليمان التميمي

رحمه الله

ترجمه إلى اللغة الطاجيكية
نصرة الله عبد القادر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Эй бародари азиз Аллоҳ таъоло туро мавриди лутфу марҳаматаш гардонад. Ҳар оина яқин бидон, ки барои моён дониستاني чаҳор масоил вочиб аст:

Нахустини он: Илм аст, ки он иборат аз шинохтани Аллоҳ таъоло ва расули ӯ салаллоху алайҳи васаллам ва дини ислом ва ин шинохтан муътамад бар илм ва далел бошад.

Дуввум: Амал қардан ба умуре, ки маншаи он аз ин шинохтан мебошад.

Саввум: Даъват қардан ба суи Аллоҳ таъоло ва расули ӯ ва дини ислом.

Чаҳорум: Сабр қардан бар озору азияте, ки дар роҳи ин даъват ба он мубтало мегардад.

Далел ин қавли Аллоҳ таъоло аст, ки мефармояд:

﴿ وَالْعَصْرِ ﴿١﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ خُسْرٍ ﴿٢﴾ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا

وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَّصَوْا بِالصَّبْرِ ﴿٣﴾ ﴿

(العصر ٠٠١-٠٠٣).

"Ба даҳр савганд, ки инсонҳо дар ҳасрату зиён мебошанд, магар касоне, ки имон оварданд ва амалҳои саҳеҳ анҷом доданд ва ҳамдигарро ба

суи ҳақ фаро хонданд ва ҳамдигарро ба сабр васият карданд". (Сураи Аср: 1, 3).

Имом Шофеъи (раҳматуллоҳи алайҳ) дар мавриди ин сура гуфтаанд: Агар Аллоҳ таъоло танҳо ҳамин як сураро бар бандагон нозил мекард, барои онҳо кофи буд. (Зеро ин сура гарчи сураи кутӯҳе аст, ва локин тамоми асл ва роҳҳои динро дар бар мегирад).

Ҳамчунон Имом Бухори раҳматуллоҳи алайҳ гуфтаанд:

Илм ва шинохтан қабл аз қавл ва амал аст. Ва далел ин қавли Аллоҳ таъоло аст:

﴿ فَأَعْلَمَ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفَرَ لِذَنبِكَ وَالْمُؤْمِنِينَ

وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلِّبِكُمْ وَمَثَلَكُمْ ﴾ (محمد ١٩)

"Пас яқин бидон, ки маъбуде баҳақ ба чуз худои якто нест, барои худ ва муъминину муъминот талаби мағфират ва омурзиш бикун". (Сураи Муҳаммад 19) .

Дар ин ояти карима Аллоҳ таъоло донистани "ло илоҳа иллаллоҳ"-ро бар истиғфор, ки навъе қавл ва ё амали забон аст муқаддам доштааст.

Эй бародар. Аллоҳ таъоло туро мавриди лутфу ризвонаш қарор диҳад. Яқин бидон, бар ҳар як

мусалмон ва муслима лозим аст, ки се масъаларо ба яқин бидонад ва ба муктазои онҳо амал кунад.

Масъалаи нахустин: Холику офаридгори мо Аллоҳ таъоло аст ва марчеи ризқи моён ба суи уст ва ҳамчунин у моро ба ҳоли худ раҳо накардааст, балки барои мо паёмбаре фиристод, то ба воситаи он ҳазрат салаллоҳу алайҳи васаллам моён умури динамонро биомузем ва чигуна бояд зиндаги кунем.

Ва ҳар касе, ки амрҳои ин паёмбарро итоат кунад ворида бихишт хоҳад шуд ва ҳар касе, ки ба амрҳои ӯ маъсият кунад аз аҳли дузах хоҳад буд.

Далели ин масъала қавли Аллоҳ таъоло аст, ки мефармояд:

﴿ إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ

فِرْعَوْنَ رَسُولًا ﴿١٥﴾ فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا

وَبَيِّنًا ﴿١٦﴾ (المزمل ١٥-١٦)

"Мо ба суи шумо паёмбаре фиристодем, ки шоҳид бар амалҳои шумост. Чи тавре, ки ба суи Фиръавн низ паёмбаре фиристодем, валекин Фиравн аз амрҳои паёмбар сарпечи кард ва мо дар натиҷа уро ба сурати шадиде ба ҳалокат расонидем". (*Муззаммил 15,16*).

Масъалаи дуввум: Аллоҳ таъоло ҳаргиз рози намешавад, ки дар ҳеч як аз навъҳои ибодат бо ӯ шарик қарор дода шавад, гарчи он шарик ҷаришта бошад ва ё паёмбар.

Далели ин масъала қавли Аллоҳ таъоло аст, ки мефармояд:

"Аллоҳ таоло ширк варзидан ба зоташро намебахшад ва ғайр аз ширк, гуноҳҳои дигарро мебахшад, барои касе, ки бихоҳад".(*Сураи Нисо: 48*)

Ва инчунин Аллоҳ таъоло хабар медиҳад;

﴿ وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ﴾ (الجن ١٨)

"Ҳар оина масҷидҳо махсус барои худост, пас ибодат мақунед ҳамроҳи худо ҳеч касро".

(*Сураи Чин 18*).

Масъалаи Саввум: Дуст доштани душманони худову паёмбари ӯ (салаллоҳу алайҳи васалам) ба мусалмонне, ки амрҳои илоҳи ва паёмбар салаллоҳу алайҳи васаламро иҷро карда Аллоҳ таълоро ягона мешуморад, ҷоиз нест, агарчи ин душманҳо ҳешу ақрабои ӯ бошанд.

Далели ин масъала қавли парвардигор аст, ки мефармояд:

﴿لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ
 حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ
 أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ
 مِّنْهُ وَيَدَّخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
 رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ
 اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٢٢﴾ (المجادلة ٢٢)

"Ҳар гиз қавмеро намеёби, ки ба Аллоҳ таъоло ва рузи қиёмат имон оварда бошанд ва душманони Аллоҳ таъоло ва паёмбари ӯ салаллоҳу алайҳи васаламро дуст дошта бошанд. Агарчи ин душманон хешу қарибҳои онҳо бошанд." (Сураи Мучодала 22)

Эй бародар, Аллоҳ таъоло туро ба тоату ибодаташ иршод намояд, яқин бидон ҳамон ихлосе, ки дини ҳазрати Иброҳим (алайҳис салом) иборат аз он аст:

Ибодат кардан худои якторо, дар ҳоле, ки ибодатро ҳолис барои худои якто қарор диҳи.

Аллоҳ таъоло инсониятро ба суи ҳамин амр, яъне тавҳид ва ихлос бифармуд. Чуноне, ки мефармояд:

﴿ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴾ (الذاريات ٥٦)

"Чин ва инсро фақат барои ибодат ва парастии худ офаридам." (Сураи Зориёт 56.)

Маънои ибодат кардан тавҳиди илоҳиро ба ҷо овардан аст. Ва бузургтарин ва азимтарин чизе, ки Аллоҳ таъоло ба он амр кардааст, тавҳид мебошад. Тавҳид яъне ин, ки чамиъи намудҳои ибодатро танҳо барои Аллоҳ таъоло иҷро кардан аст. Бузургтарин чизе, ки Аллоҳ таъоло моро аз он наҳй кардааст, ширк аст.

Ширк қарор додани шарик (ҳамто) барои Аллоҳ таъоло дар ибодат аст.

Далели ин амр қавли Аллоҳ таъоло аст, ки мефармояд:

﴿ وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ﴾ (النساء ٣٦)

"Ва Аллоҳ таъолоро ибодат кунед ва ба ӯ чизеро шарик қарор надихед." (Сураи Нисо: 36).

Агар ба ту гуфта шуд, чист се асосҳои дини ислом, ки донишмандон он ба ҳар фарди мусалмон вочиб аст?

Бигу ин се амри асоси иборатаст аз:

Шинохтани парвардигор ва дини у ва паёмбари ӯ (салаллоҳу алайҳи васалам).

Агар ба ту гуфта шуд парвардигори ту кист?

Бигу парвардигори ман ва парвардигори тамоми махлуқот Аллоҳ таъоло аст, ки моро халқ карда аст. Ва у маъбуди барҳақ мебошад.

Ва далели ин қавли Аллоҳ таъоло аст:

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ (الفاتحة ٢)

"Ҳамду ситоиш махсуси Аллоҳ таъоло парвардигори чаҳониён аст". (Сураи Фотиҳа 2).

Ҳар гоҳе, ки ба ту арз карда мешавад: Чигуна парвардигори худро шинохти?

Бигу: Ман парвардигорамро аз тариқи нишонаҳо ва махлуқоти ӯ мисли шаб ва рӯз, хуршед ва моҳ, осмон ва замин ва ғайра шинохтам. Ва далел ин қавли Аллоҳ таъоло аст, ки мефармояд:

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا

لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ

إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ﴾ (فصلت ٠٣٧)

"Ва аз нишонаҳое, ки далолат бар ваҳдоният ва азамати Аллоҳ таъоло мекунад, шабу рӯз ва

хуршеду моҳ мебошад. Агар шумо дар ҳақиқат танҳо уро ибодат мекунад, пас ҳаргиз барои хуршед ва моҳ сачда макунад, балки танҳо барои Аллоҳ таъоло ки онҳоро халқ кардааст, сачда бикунед". (Сурати Фуссилат: 37).

Ҳамчунин мефармояд:

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ

ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشَىٰ اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا

وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ

وَالْأَمْرُ ۗ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٥٤﴾ (الأعراف ٥٤)

"Ҳамоно ў парвардигори шумо ҳамон худованде аст, ки осмонҳо ва заминҳоро дар шаш руз офарид, сипас бар арш қарор гирифт, шабро дар руз ва рузро дар шаб дохил мекунад, ҳамаи махлуқот ва тасарруф дар он, фақат аз они худост. Аллоҳ таъоло парвардигори оламиён, чиқадар баланд мартаба аст." (Аъроф 54).

Калимаи раб (парвардигор) дорои маънои маъбуди ба ҳақ аст ва далели ин қавли Аллоҳ таъоло аст, ки мефармояд:

﴿يَتَأْتِيهَا النَّاسُ أَعْبُدُوا رَبَّكُمْ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ

لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ

بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ

فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾ (البقرة ٢١-٢٢)

"Эй инсонҳо, фақат раббатон (парвардигоратон)- ро, ки шумо ва инсонҳои қабл аз шуморо офарида аст, ибодат кунед, то ки парҳез кор шавед. Он зоте, ки сохт барои шумо заминро бисоте ва осмонро сақфе ва фуруд овард аз осмон об, сипас берун овард ба сабаби вай аз меваҳои мухталиф ризқ барои шумо, пас қарор медиҳед шарикеро бар Аллоҳ таъоло, дар ҳоле, ки шумо медонед" (Сураи Бақара: 21-22).

Имом ибни Касир раҳматуллоҳи алайҳ дар тафсири ин ояти шариф гуфтаанд:

"Ҳолиқи ин чизҳо, мустаҳикқи ибодат аст".

Ибодате, ки Аллоҳ таъоло моро ба он амр қардаст якчанд навъ аст, мисли ислом, имон, эҳсон, дуо, тарс, умед, таваққал, рағбат, раҳбат,

хушуъ, хашят, инобат, истионат, истиозат, истиғосаҳ барои яғона Аллоҳ таъоло аст.

Далели ин қавли Аллоҳ таъоло аст, ки мефармояд:

﴿ وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ﴾ (الجن ١٨)

"Ҳар оина масҷидҳо махсус барои худост, пас ибодат мақунед ҳамроҳи худо ҳеч касро."
(Сураи Чинн 18).

Ва ҳар касе, ки чизеро аз ин ибодатҳо барои ғайри Аллоҳ таъоло сарф мекунад, пас ӯ дар ҳақиқат аз доираи тавҳид инҳироф варзидааст. Чуноне, ки Аллоҳ таоло хабар медиҳад:

﴿ وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا

حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴾ (المؤمنون 117)

"Ва ҳар касе барои Аллоҳ таъоло шарик қарор медиҳад ва онро бо ӯ ибодат мекунад барои ин амалаш ҳеч далел ва бурхоне надоад. Чазо ва иқоби ӯ дар назди Аллоҳ таъоло аст. Бе шак ҳаргиз кофирон пируз нахоҳанд шуд".
(Сураи Муъминун 117.)

Дар ҳадиси шариф ворид шуда аст: **الدعاء مخ**

العبادة

"Дуо мағзи ибодат аст".

Ва ин чунин дар мавриди дуо иршоди илоҳи аст:

﴿ وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ

عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴾ (غافر ٦٠)

"Парвардигоратон шуморо фармуд: Фақат аз ман дуо бихоҳед, ки истичобат хоҳам кард талабатонро. Ҳар оина ононе, ки аз ибодати ман такаббури мекунанд, ба зуди бо зиллату хори ворида чаҳаннам хоҳанд шуд."(Сураи Фофир 60.)

Ва далели ин, ки хавф (тарс) ибодат мебошад, ин фармудаи Аллоҳ таоло аст:

﴿ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴾ (آل عمران ١٧٥)

"Пас аз онҳо натарсед ва танҳо аз ман битарсед, агар воқеан муъмин ҳастед". (Сураи Оли Имрон: 175).

Далели ин, ки умед кардан ибодат аст, ин иршоди бори таъоло аст, ки мефармояд:

﴿ قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ

فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ

بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا ﴾ (الكهف ١١٠)

Эй Муҳаммад (салаллоҳу алайҳи васалам) Бигу чуз ин нест, ки ман инсон ҳастам монанди шумо,

вахй фиристода мешавад, ба суи ман, ки маъбуди шумо ҳамон маъбуди яктост. Пас ҳар кас, ки умедвори дидори парвардигори худ бошад ва меҳоҳад ба даргоҳи илоҳи наздик шавад, бояд амали солеҳ анҷом диҳад ва барои таҳқиқи амали солеҳ ҳамеша роҳи ихлос барои Аллоҳи якторо дар пеш гирад ва дар ибодати парвардигори худ ҳеч касро шарик қарор надиҳад. (Сураи Каҳф: 110).

Дар перомуни таваккул, ки он ибодат аст Аллоҳ таъоло мефармояд:

﴿ وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴾ (المائدة ٠٢٣)

Ва бар Аллоҳ таоло таваккал кунед, агар воқеан муъмин ҳастед. (Сураи Моид: 23).

Ҳамчунин Аллоҳ таоло хабар медиҳад:

﴿ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ ﴾ (الطلاق ٠٠٣)

"Ва ҳар ки таваккал кунад бар худо пас худо кофи аст уро". (Сураи Талоқ 3).

Далели ин, ки рағбат, раҳбат ва хавфу хушуъ ибодат аст, ин қавли Аллоҳ таоло аст:

﴿ إِنَّهُمْ كَانُوا يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا

ط
﴿ وَكَانُوا لَنَا خَشِيعِينَ ﴾ (الأنبياء ٠٩٠)

"Ҳар оина ин паёмбарон пеши мекарданд дар некиҳо ва дуо мекарданд моро ба рағбату (пурдили) раҳбат ва хавф. Буданд барои мо фурутан". (Сураи Анбиё 90).

Далел бар ибодат будани хашият (тарс) ин ояти карима аст:

Аллоҳ мефармояд:

﴿ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي ﴾ (البقرة ١٥٠)

"Пас матарсед аз онҳо ва битарсед аз ман".
(Сураи Бақара 150).

Далел ин, ки инобат ва тавба аз намудҳои ибодат ҳастанд, қавли Аллоҳ таоло аст, ки мефармояд:

﴿وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ﴾ (الزمر ٥٤)

"Ва ба суи парвардигоратон инобат кунед, (яъне бозгардед) ва итоаткори фармонҳои у шавед". (Сураи Зумар 54).

Далели ин, ки истинона (талаби ёри) ибодат аст, ин иршоди илоҳӣ аст:

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ (الفاتحة ٥٥)

"Ҳос туро мепарастем ва ҳос аз ту ёри металабем". (Фотиҳа:5)

Ва инчунин паёмбар салаллоҳу алайҳи ва салам мефармоянд:

إذا استعنت فاستعن بالله

"Ҳаргоҳ ёри хости, пас аз Аллоҳ таоло ёри талаб бикун".

(Пас маълум мешавад, ки талаби ёри аз мурдагон ва монанди гуфтани "Руҳашон мадад кунад" ва инчунин талаби ёри аз ғоибон чоист нест, балки танҳо аз Аллоҳ таоло ёри талаб кардан вочиб аст. Ва аммо талаби ёри аз зиндагон, бар он чизе, ки қудрат ва тавоноии бар

он доранд дар ин дунё, мисли ҳамкори намудан ба шахсе дар ягон кор ва ёри расонидан ва ғайра чоиз аст).

Аллоҳ таъоло дар мавриди истиғоса (паноҳ чустан) иршод мефармояд, ки ибодат будани он ҳувайдо мешавад:

﴿ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿٢﴾ ﴾ (الناس ٠٠١-٠٠٢)

"Бигу паноҳ мебарам ба парвардигори инсонҳо, подшоҳ ва молики инсонҳо". (Сураи Нос 1-2).

Далел ба ибодат будани истиғоса (талаби кумак), ин қавли Аллоҳ аст:

﴿ إِذِ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ ﴾ (الأنفال ٠٠٩)

"Ҳангоме, ки аз парвардигоратон кумак талаб кардед, иҷобат намуд дуои шуморо". (Сураи Анфол 9).

Инчунин забҳ (куштани чонвар, қурбони) ибодат аст. Чунончи худованд мефармояд:

﴿ قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴾

﴿ لَا شَرِيكَ لَهُ ^ط وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمَسْلَمِينَ ﴾

(الأنعام ١٦٢-١٦٣)

"Бигу: ба дурусти, ки намоз, қурбони, ҳаёт ва мамоти ман, ҳама хос барои Аллоҳ парвардигори

оламиён аст, нест ҳеч шарике уро. Ба ин тавҳид фармуда шудам ва ман нахустин фармонбардори ӯ ҳастам." (Сураи Анъом 162-163).

Ва инчунин паёмбар (салаллоҳу алайҳи васалам) фармудаанд:

لعن الله من ذبح لغير الله

"Аллоҳ лаънат мекунад шахсеро, ки ба ғайри Аллоҳ қурбони намояд".

Назр кардан ибодат аст. Далел бар он қавли худованд аст, ки мефармояд:

﴿ يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا ﴾

(الإنسان ٠٠٧)

"Инҳо касонеанд, ки (дар дунё) назрашонро ичро мекунанд ва аз рузе, ки офату машаққати он ба ҳар су паҳн аст, меҳаросан СураиИнсон:7.

* * *

Асоси дуввум **Шинохтани дини ислом мабни бар илму далел.**

Ислом яъне: Таслими худованди ягона шудан ба тоат ва аз ӯ фармонбардори кардан ва аз ширку мушрикони дур шудан аст.

Ва дин бар се мартаба аст: Ислом, имон, Эҳсон ва ҳар кадом аз ин мартабаҳо барои худ арконе доранд.

Мартабаи аввал: **ИСЛОМ**

Аркони ислом панҷ аст:

1) Шаҳодати ло илоҳа илаллоҳу Муҳаммад Расулulloҳ. 2) Намоз гузоштан. 3)Закот. 4)Рузаи Рамазон. 5)Ҳаҷ бар касе, ки қудрати моли ва бадани дошта бошад.

Далели **шаҳодати ло илоҳа иллоллоҳ** ин қавли Аллоҳ таъоло аст, ки мефармояд:

﴿ شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا

بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴾ (آل عمران ١٨٠)

"Аллоҳ таоло шаҳодат дод, ки ҳеҷ маъбуди бар ҳаққе ҷуз у вҷуд надорад ва ҳамҷунин фариштаҳо ва уламо бар ин амр шаҳодат доданд. Аллоҳ таъоло тамоми умурро бо адолат Анҷом

медихад. Маъбуди барҳаке чуз у, ки азиз ва ҳақим аст, вучуд надорад". (Сураи Оли Имрон 18).

"Ло илоҳа"- нафии тамоми маъбудоте аст, ки ғайри Аллоҳ таоло ибодат мешаванд. Ва маънои "иллаллоҳ" ин аст, ки танҳо Аллоҳ таъоло шоистаги ва ҳаққи ибодат шуданро дорад ва инчунин нест мар уро шарике дар коинот. Ва ин амрро ин ояти қарима равшан месозад:

﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ ﴿٢٦﴾ إِلَّا

الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيِّدِي ﴿٢٧﴾ وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقْبِهِ

لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٨﴾﴾ (الزحرف ٠٢٦-٠٢٨)

"Эй расули мо, ба ёд овар хангоме, ки Иброҳим (алайҳис салом) ба падар ва қавмаш гуфт: Эй бутпарастон, ман аз маъбуди шумо безорам, ва чуз худоеро, ки моро офарида ва албатта моро хидоят хоҳад кард, наменпарастам. Ва ин худопарастиро бар ҳамаи зурриёт ва насли худ то рузи қиёмат калимаи боқи гардонид, то ҳама фарзандонаш ба худои якто бозгарданд". (Зухруф 26-27).

Ва чунончи иршоди илоҳи аст:

﴿ قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَإِن تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴾

(آل عمران ۰۶۴)

"Эй Мухаммад, бигу: Эй аҳли китоб биёед ба суи калимаи ҳақ ва одилонае, ки байни мо ва шумо яқсон аст. Ва ин аст, ки чуз Аллохро ибодат накунем ва бо ӯ чизе шарик қарор надихем ва бархе аз мо бархе дигарро барои худ парвардигор қарор надихад." (Сураи Оли Имрон: 64).

Далел бар шаҳодати Мухаммад расули Аллоҳ салаллоху алайҳи васалам ин қавли Аллоҳ таъоло аст, ки мефармояд:

﴿ لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴾ (التوبة ۱۲۸)

"Ба суи шумо паёмбаре омадааст аз худатон, ки душвори ва сахтиҳои шумо барои у бисёр гарон ва ранҷ овар аст ва ӯ бар ҳидояти шумо бисёр ҳарис буда ва ҳамчунин бар муъминон рауфу меҳрубон мебошад". (Сураи Тавба 128).

Мақсад аз ин шаҳодат итоат кардан ба фармонҳои паёмбар салаллоҳу алайҳи ва саллам ва тасдиқи суханони он ҳазрат ва дури чустан аз корҳое, ки моро аз онҳо наҳи кардаанд. Ҳамчунин мебошад, Аллоҳ таъолоро ба сурате, ки он ҳазрат салаллоҳу алайҳи ва саллам ба мо таълим додаанд, ибодат кунем.

Далели **фарз будани намоз ва закот** ва тафсири тавҳид, ин қавли Аллоҳ таъоло аст, ки мефармояд:

﴿ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا

الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ ﴾ (البينة ٥٠٠)

"Ва ба онҳо амр нашуд ба чуз он, ки худои якторо бо ихлоси комил ибодат кунанд ва динҳои дигарро тарк кунанд ва ба дини ҳаниф ва поки ислом дохил шаванд ва намозҳои панҷгонаро дар вақтҳои муайян шуда бар по доранд ва закоти моли худро бидиҳанд. Ин аст дини мустақим ва ҳақ". (Сураи Баййина: 5).

Далели рузаи Рамазон, ин иршоди илоҳи аст, ки мефармоянд:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى

الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٣﴾ (البقرة ١٨٣)

"Эй касоне, ки имон овардед, руза бар шумо фарз шуд ҳамчунон, ки бар умматҳои қабл аз шумо фарз шуда буд, то роҳи тақво ва парҳезгорию дар пеш гиред". (Сураи Бақара: 183).

Далели ҳаҷч ин гуфтаи парвардигори оламиён аст:

﴿فِيهِ ءَايَاتٌ بَيِّنَاتٌ مِّمَّا قَامَ إِبْرَاهِيمَ وَمَن دَخَلَهُ كَانَ ءَامِنًا وَلِلَّهِ

عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ

اللَّهُ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٩٧﴾ (آل عمران)

"Дар ин хона нишонаҳои равшан аст, аз он ҷумла мақоми Иброҳим салаллоҳу алайҳи ва салам мавҷуд аст. Ва ҳаққи Аллоҳ таъоло бар шахсҳои мукаллаф ва қодир аст, ки ба ҳаҷчи хонаи у раванд. Ва касе, ки ҳаҷчи хонаи худро инкор кунад, худо аз инсу чинн бениёз аст ва ба касе эҳтиёче надорад" (Оли Имрон 97).

Мартабаи дуввум: ИМОН

Имон мобайни ҳафтоду се, то ҳафтоду нух дараҷа аст. Азимтарин ин дараҷаҳо қавли "ло илоҳа иллаллоҳ" ва поёнтарини онҳо бардоштани хору хошок ва ё ҳар чизе, ки боиси нороҳати мардум мешавад аз роҳ аст. Ва ҳамчунин ҳаё дараҷае аз дараҷаҳои имон аст.

Имон дорои шаш руқн аст, ки иборатаст аз:

Имон ба худо, имон ба фариштагони худованд, имон ба китобҳои худованд, имон ба фиристодагон ва паёмбарони худованд, имон ба рузи қиёмат ва имон овардан ба тақдири некиву бади, ки аз чониби худост.

Далели аркони имон қавли Аллоҳ таоло аст, ки мефармояд:

﴿لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ

الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ

وَالنَّبِيِّينَ﴾ (البقرة ۱۷۷)

"Амали хайр ва солах фақат ин нест, ки шумоён дар ҳангоми намозатон рӯй ба суи машриқ ва мағриб кунед, балки соҳиби хайр ва салоҳи ҳақиқи касе аст, ки ба Аллоҳ таоло, рузи қиёмат ва фариштагон ва китобҳои самови ва

паёмбарон имон оварда бошад".(Сураи Бақара: 177).

Имон овардан ба қазову қадар яке аз рукнҳои имон аст ва далели он ин иршоди илоҳи аст, ки мефармояд:

﴿ إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴾ (القمر ۴۹)

"Мо ҳар чизеро бо қазову қадаре, ки барои он муқаддар кардаем, офаридаем". (Сураи Қамар: 49).

Мартабаи саввум: ЭҲСОН

Эҳсон дорои як рукн мебошад.

Эҳсон - он аст, ки худои таолоро ибодат намои ба тавре, ки гуё уро мебинӣ. Агарчи уро намебинӣ, вале яқин бидон, ки ӯ туро мебинад. Далел фармони парвардигори сақалайн аст:

﴿ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴾ (النحل)

(۱۲۸)

"Ҳар оина Аллоҳ таоло бо парҳезгорон аст ва бо ононе, ки эшон муҳсинанд". (Сураи Наҳл 128).

Ҳамчунон Аллоҳ таоло мефармояд:

﴿ وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٢١٧﴾ الَّذِي يَرِنَاكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٢١٨﴾

﴿ وَتَقَلُّبِكَ فِي السَّجْدِينَ ﴿٢١٩﴾ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٢٢٠﴾

(الشعراء ٢١٧-٢٢٠)

"Таваккал кун бар ғолибу меҳрубон. Худованде, ки мебинад туро вақте, ки меҳези (барои намоз) ва гаштани туро ва ҳаракатҳои туро дар мобайни намоз гузорон. Ҳар оина вай ҳамон аст шунаво ва доно". (Сураи Шуро 217-220).

Ва ин чунин дар ин пайромун Аллоҳ таоло иршод мефармояд:

﴿ وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ

عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ ﴿٢٦١﴾ (يونس ٢٦١)

"Ва намебоши дар ҳеч шаъне ва намеҳони ҳеч оятеро аз тарафи Аллоҳ таоло омада ва намекунед ҳеч амале, магар ҳастем бар шумо мутталеъ чун дармеояд дар он кор."*(Сураи Юнус 61).*

Ва дар ин маврид ҳадисе ворид шудааст ва ин ҳадис ба "ҳадиси Чабраил" (алайҳис салом) машҳур аст.

Ҳадиси Чабраил алайҳи саломро ҳазрати Умар разияллоҳу анҳу ривоят карданд. Он ҳазрат мегуянд:

"Моён рузе назди паёмбар салаллоҳу алайҳи васалам нишаста будем, ки ногаҳон шахсе бо либоси бисёр сафед ва покиза ҳозири мачлис шуд, муи сари он шахс бисёр сиёҳ буд ва ба вай ҳаргиз асари сафар дида намешуд ва касе аз байни моён уро намешинохт. Ин шахс назди паёмбар салаллоҳу алайҳи ва салам нишаст ва ду зонуи худро ба ду зонуи шарифи паёмбар салаллоҳу алайҳи ва салам часпонид ва ду дасти худро бар ду ронаш ниҳод сипас гуфт: Эй Муҳаммад салаллоҳу алайҳи ва салам бар ман аз ислом хабар бидеҳ! Муҳаммад салаллоҳу алайҳи ва салам дар посух гуфтанд:

Ислом ин ки гувоҳи диҳи ба **ло илоҳа иллаллоҳу Муҳаммад расулulloҳ** ва намоз гузори ва закоти молатро адо намои ва моҳи рамазонро руза бигири ва агар тавонисти ба ҳаҷ рави.

Он шахс гуфт: Чавобат саҳеҳ аст.

Ҳазрати Умар гуфтанд: Мо аз сухани ин шахс бисёр таачҷуб кардем, чун у нахуст аз паёмбар савол кард ва баъд аз шунидани чавоб онро тасдиқ кард.

Сипас он шахс гуфт: Ҳақиқати имон чист

Паёмбар салаллоҳу алайҳи ва салам чавоб доданд:

Имон яқин доштан ба Аллоҳ таъоло ва фариштагони у ва ба китобҳои самовие, ки бар паёмбарон фуруд омадааст ва ба паёмбарони у ва ба рузи қиёмат ва ба неки ва бади тақдир.

Он шахс гуфт: Маро аз Эҳсон хабар бидеҳ.

Паёмбар салаллоҳу алайҳи ва салам гуфтанд:

Эҳсон он аст, ки Аллоҳ таъолоро ба тавре ибодат кун, ки гуё уро мебинӣ. Агар уро намебинӣ, яқин бидон, ки у туро мебинад.

Он шахс гуфт: Қиёмат кай қоим мешавад.

Паёмбар салаллоҳу алайҳи ва салам фармуданд: Ман дар ин маврид чизе бештар аз ту намедонам.

Он шахс гуфт: Пас аз аломатҳои наздик будани рузи қиёмат хабар деҳ!

Паёмбар салаллоҳу алайҳи ва салам гуфтанд:

Яке аз аломатҳои он ин аст, ки канизак хоҷаи худро ба дунё оварад ва ҳамчунин побараҳнагони бе сару либос ва фақиру чупонҳо дар бунёд кардани сохтмонҳои бузург боякдигар мусобикаву танофус карда бар ягдигар фахр хоҳанд кард.

Сипас он шахс аз мачлис бархест ва хорич шуд ва моён чанд муддате дар ҳамин ҳол боқи мондем, то ин ки паёмбар фармуданд:

Эй Умар, медони марди савол кунанда ки буд.

Гуфтам: Аллоҳ ва паёмбари у донотар ҳастанд.

Паёмбар салаллоҳу алайҳи ва салам гуфтанд:

Он шахс ҳазрати Чабраил буданд. Боиси иқдом варзиданашон ба ин чо, таълим додан ба шумо динатонро буд".

* * *

Асоси саввум:
Шинохтани паёмбар (салалоҳу алайҳи ва саллам).

Номи шарифашон: Муҳаммад салаллоҳу алайҳи ва салам ибни Абдуллоҳ ибни Абдулмуталлиб ибни Ҳошим аст.

Ҳошим аз қабилаи Қурайш ва Қурайш яке аз қабилаҳои Араб ва Арабҳо аз фарзандони ҳазрати Исмоил ибни Иброҳим салаллоҳу алайҳи ва саллам ҳастанд.

Ва расули Худо Муҳаммад Мустафо салаллоҳу алайҳи ва салам дар Макка ба дунё омада шасту се сол зиндаги кардаанд, ки чихил соли онро қабл аз паёмбари ва бисту се соли дигарро баъд аз он, ки паёмбар шуданд, ба сар бурдаанд. Аллоҳ таъоло он ҳазратро бо сураи "Икраъ" наби гардонид ва бо сураи "Мудассир" расул қарор дод.

Ва номи диёрашон Макка аст.

Аллоҳ таъоло бар он ҳазрат салаллоҳу алайҳи ва салам Қуръони каримро нозил намуд, то бо ҳикмат мардумро ба суи тавҳид даъват кунанд ва аз парастидани бутҳо, сангҳо, дарахтон ва ғайра бар ҳазар доранд. Муҳаммад салаллоҳу алайҳи ва салам инсониятро ба суи тавҳид ва тарки ширк даъват намуданд.

Далели ин умур қавли Аллоҳ таъоло аст, ки мефармояд:

﴿يَأْتِيهَا الْمُدَّثِرُ ﴿١﴾ قُمْ فَأَنْذِرْ ﴿٢﴾ وَرَبِّكَ فَكَبِّرْ ﴿٣﴾ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ ﴿٤﴾ وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ ﴿٥﴾ وَلَا تَمَنَّ عَلَى مَن تَسْتَكْثِرُ ﴿٦﴾ وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ﴿٧﴾﴾

﴿المدر ١-٧﴾

"Эй паёмбар! Бархез ва мардумро аз ширк бар ҳазар дор ва онҳоро ба суи тавҳид даъват бикун. Ва парвардигоратро аз роҳи тавҳид бузург ва бо азамат дор ва аъмоли худро аз ширк ва маъсиятҳо дур нигоҳ дор. Бутҳо ва бутпарастонро тарк кун ва аз онҳо дури ва бароат бичу".
(Сураи Муддасир: 1-7).

Ба ҳамон иршоди илоҳи Муҳаммад салаллоҳу алайҳи ва салам даҳ сол мардумро фақат ба суи тавҳид даъват карданд, сипас Аллоҳ таъоло он ҳазрат салаллоҳу алайҳи ва саламро аз Макка ба байт ал-Макдис ва аз онҷо ба суи осмон боло бурд, ки онро меъроҷ меноманд ва дар онҷо намозҳои панҷгона бар паёмбари худо салаллоҳу алайҳи ва салам ва умматашон фарз шуд, сипас баъд аз ин, ки паёмбар салаллоҳу алайҳи ва салам

ба Макка боз гаштанд, дар он чо се сол намози фарз шударо адо карданд.

Аллоҳ таоло ба он ҳазрат салаллоҳу алайҳи ва салам амр дод, то ба Мадина ҳичрат намоянд.

Маънои ҳичрат: Тарк кардани диёри ширк ва куфр ва рафтан ба диёрҳои ислом ва имон.

Ба ҳукми ҳичрат то рузи қиёмат боқи аст.

Далел ин қавли Аллоҳ таоло аст, ки мефармояд:

﴿ إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْنَاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ

قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ

وَأَسْعَةٌ فَتَجَارُوا فِيهَا فَأُولَئِكَ مَا وَلَّهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا

﴿ إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا

يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴾ ﴿٩٨﴾ فَأُولَئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ

يَعْفُو عَنْهُمْ ﴿٩٩﴾ وَكَانَ اللَّهُ عَفْوًا غَفُورًا ﴿النساء ٩٧-٩٩﴾

"Фариштаҳо ба касоне, ки дар ҳоли зулм ба худашон (мурод адами ҳичрат ба мадинаи мунаввара аст. Зеро онҳо бо ин кор худро аз озод амал кардан ба ислом маҳрум сохта буданд) чони онҳоро гирифтанд гуфтанд: Ба чи амре аз

умури динатон машғул будед. Онҳо чавоб доданд: Мо дар Макка очиз ва нотавон будем. Фариштагон аз онҳо пурсиданд, ки оё сарзамини Аллоҳ таоло васеъ ва паҳновар набуд, то шумо битавонед дар он муҳочарат кунед.

Чойгоҳи онҳо оташи дузах аст. Ва чи бад чойгоҳе аст оташи дузах. Аммо мардон ва занон ва кудақони нотавоне, ки маъзур буданд ва роҳи Мадинаро намедонистанд, Аллоҳ таоло онҳоро меомурзад ва ба ростӣ, ки Аллоҳ таоло бисёр бахшоянда ва омурзанда аст". (Сураи Нисоъ 97-99).

Хамчунон Аллоҳ таоло мефармояд:

﴿يَعْبَادِي الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِنِّي فَاعْبُدُونِ﴾

﴿(العنكبوت ٥٦)﴾

"Эй бандагони муъминини ман, сарзамини ман бисёр васеъ ва паҳновар аст, пас танҳо маро ибодат кунед." (Сураи Анкабут 56).

Дар мавриди сабаби нозил шудани ин ояти карима имом Бағави мегуянд:

"Сабаби нузули оят ин аст, ки бархе аз мусалмонон дар Макка боқи монданд ва ба Мадина ҳичрат накарданд. Аллоҳ таоло ин оятро нозил карда онҳоро бо исми имон нидо кард ва ташвиқ ба ҳичрат намуд.

Ин чунин ба фарз будани ҳичрат ин қавли паёмбар салаллоҳу алайҳи ва салам далолат мекунад, ки фармудаанд:

لا تنقطع الهجرة حتى تنقطع التوبة و لا تنقطع التوبة حتى تطلع الشمس من مغربها.

"Фарзияти ҳичрат то он, ки дарҳои тавба баста нашуда аст, аз байн нахоҳад рафт. Ва дарҳои тавба то он, ки офтоб аз мағриб тулуъ накардааст, баста намешавад".

Расул салаллоҳу алайҳи ва салам даҳ сол дар Мадина зиндаги карданд ва дар ин муддат мусалмонҳоро ба бақияи таолими ислом мисли закот, руза, ҳаҷ, чиҳод, амр ба маъруф ва наҳи аз мункар ва ғайри амр карданд.

Паёмбари ислом салаллоҳу алайҳи ва салам аз дунё чашм пушиданд, вале динашон боқи аст то рузи қиёмат. Хайре, ки мусалмононро аз он бохабар сохт тавҳид ва тамоми умуре аст, ки боиси хушнуди ва ризогии Аллоҳ таъоло мешавад.

Ва бадие, ки умматашонро салаллоҳу алайҳи ва салам аз он огоҳ кардаанд, ширк ва тамоми умуре аст, ки боиси нохушнудии Аллоҳ таъоло шуда ва ғазаби уро ҳамроҳ дорад.

Аллоҳ таъоло паёмбар салаллоҳу алайҳи ва саламро ба суи чинн ва инс фиристода ва итоат кардан аз ўро бар тамоми чаҳониён фарз гардонидааст.

Далел ин қавли Аллоҳ таоло аст:

﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا﴾ (الأعراف

(۱۵۸

"Эй Муҳаммад бигу: Эй мардум ман паёмбар ва фиристодаи Аллоҳ таъоло ба суи ҳамаи шумо ҳастам". (Сураи Аъроф 158).

Аллоҳ таоло дини ҳазрати Муҳаммад салаллоҳу алайҳи ва саламро дар ҳаёти эшон мукамал гардонид ва ҳеч камбудие дар он боки нагузашт.

Чуноне, ки парвардигори чаҳониён мефармояд:

﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ

لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ (المائدة ۰۰۳)

"Имруз комил кардам барои шумо дини шуморо ва тамом кардам бар шумо неъматии худро ва писанд дидам барои шумо исломро дин". (Сураи Моида-3).

Ҳароина ҳазрати Муҳаммад Мустафо салаллоҳу алайҳи ва салам аз дунё чашм пушидаанд. Далел ин қавли Аллоҳ таъоло аст, ки мефармояд:

﴿إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ ﴿٣٠﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ

تَخْتَصِمُونَ ﴿٣١﴾﴾ (الزمر ٣٠-٣١)

"(Эй Муҳаммад салаллоху алайҳи ва салам) ҳар оина ту хоҳи мурд ва онҳо низ хоҳанд мурд. Сипас шумо рузи қиёмат назди парвардигори хеш боякдигар хусумат хоҳед кард." (Зумар 30-31).

Мардум баъд аз он, ки мемиранд, Аллоҳ таъоло онҳоро рузи қиёмат бори дигар зинда хоҳад кард. Чуноне, ки парвардигори чаҳониён иршод мефармояд:

﴿مِنهَا خَلَقْنَكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى ﴿٥٥﴾﴾

﴿طه ٥٥﴾

"Мо шуморо аз хок офаридем ва сипас шуморо ба он боз хоҳем гардонид ва бори дигар шуморо аз он берун хоҳем овард". (Сураи Тоҳо 55).

Чунончи Аллоҳ таъоло хабар медиҳад:

﴿وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا ﴿١٧﴾ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا

وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا ﴿١٨﴾﴾ (نوح ١٧-١٨)

"Аллоҳ таоло шуморо аз замин мисли руёнидан, руёнид. Сипас боз дарорад шуморо

бар замин ва берун орад низ тавре аз берун овардан аз замин." (Сураи Нух: 17-18).

Баъд аз он, ки Аллоҳ таъоло мардумро бори дигар зинда мекунад, пас мувофиқи амалхояшон онҳоро ҳисобу китоб хоҳад кад. Тавре, ки Аллоҳ таъоло мефармояд:

﴿وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسْتَوُوا بِمَا

عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى﴾ (النجم ۰۳۱)

"Худорост ончи дар осмонҳо ва он чи дар замин аст. Чазо диҳад онҳоро, ки бадкори карданд, бо мувофиқи ончи амал намуданд. Ҳисоб кунад ононро, ки некукори карданд ба хислати нек". (Сураи Начм 31).

Касе, ки зиндагии пас аз мурданро инкор кунад, кофир мешавад. Далел ин қавли Аллоҳ таъоло аст, ки иршод мефармояд:

﴿زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ

لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ ۗ وَذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ (التغابن ۰۰۷)

"Кофирон гумон карданд ҳаргиз пас аз мурдан зинда намешаванд. Эй паёмбар ба онҳо бигу: Ба худои ман савганд, ки албатта рузи қиёмат зинда мешавад ва сипас ба натиҷаи амалҳои худ

мерасед ва ин барои Аллоҳ бисёр осон аст".
(Тағобун: 7).

Аллоҳ таъоло паёмбарҳоро ба суи мардум фиристод, то муъмину мусалмонҳоро ба бихишт башорат диҳанд ва кофиру мушрикҳоро аз азоби дузах барҳазар доранд. Чуноне, ки парвардигори чаҳониён мефармояд:

﴿رُسُلًا مُّبْتَلِينَ وَمُنذِرِينَ لَعَلَّ يُكُونُ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ

بَعْدَ الرُّسُلِ﴾ (النساء 165)

"Вазифаи паёмбарон муъминҳоро ба бихишт башорат додан ва мушрикҳоро аз азоби дузах бар ҳазар кардан аст, то ҳеч ҳуччат ва баҳонае барои мардум баъд аз фиристондани паёмбарон боқи намонад." (Нисо: 165).

Нахустин паёмбаре, ки Аллоҳ таъоло уро ба суи мардум фиристодааст, ҳазрати Нух алайҳис салом мебошанд ва охири ва хотимаи паёмбарон ҳазрати Муҳаммад Мустафо салаллоҳу алайҳи ва салам мебошад.

Далел бар он, ки ҳазрати Нух алайҳис салом аввалин паёмбар ва фиристодаи илоҳи мебошанд, ин қавли Аллоҳ таъоло аст, ки мефармояд:

﴿ إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ ۗ ﴾

(النساء ۱۶۳)

"Эй Муҳаммад! Мо ба ту ваҳй фиристодем, тавре, ки ба Нух ва ба паёмбарони баъд аз ӯ ваҳй фиристода будем". (Нисо: 163).

Аллоҳ таъоло дар ҳар уммате паёмбаре фиристодааст то, ки онҳоро ба суи тавҳид даъват кунад ва аз куфр ва тоғут бар ҳазар дорад. Чуноне, ки Аллоҳ таоло мефармояд:

﴿ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا

ط
الطَّغُوتَ ﴾ (النحل ۰۳۶)

"Дар ҳар уммате паёмбаре фиристодем ва сухани ҳама паёмбарон ин буд, ки худои якторо бандаги кунед ва аз ибодати тоғут парҳез намоед". (Сураи Наҳл: 36).

Аллоҳ таъоло моро фармудааст, ки чамии тоғутхоро инкор кунем ва аз онҳо дури бичуем ва танҳо ба Аллоҳ таъоло ибодат анҷом диҳем.

Имом ибни Қаййим алайҳи раҳматуллоҳ дар мавриди маънои тоғут чунин мегуянд:

"Тоғут ҳар махлуқе аст аз маъбуд ва ё матбуъ (шахсе, ки бар у пайрави карда шавад) ва ё мутоъ (шахсе, ки бар вай итоат карда мешавад), ки аз ҳадди худ тачовуз кунад".

Тоғут намудҳои бисёре дорад, ки бузурғтарини онҳо панҷ намуд ҳастанд:

1-Иблис (Шайтон) лаънати худо бар вай бод.

2-Бандае, ки мардум уро маъбуд қарор диҳанд ва ӯ ба ин амр рози бошад.

3-Бандае, ки мардумро даъват кунад, то уро бандаги кунанд.

4-Касе, ки даъвои илми ғайб намояд.

5-Чоиз доништан ва ё муътақид будан ба қонунҳои, ки муҳолифи ҳукми илоҳи бошад.

Далел ин иршоди илоҳи аст, ки мефармояд:

﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ

بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِرْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا

أَنْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥٦﴾ (البقرة ٢٥٦)

"Дар дини ислом ичбори нест, ҳар оина роҳи ҳақ аз гумроҳиву залолат зоҳир шуд. Касе, ки ба тоғут инкор варзад ва ба худо имон оварад, ба ресмони маҳкам ва устуворе чанг задааст, ки ҳаргиз бурида нахоҳад шуд. Худованд ба ҳар чи халқ гуянд ва кунанд, шунаво ва доност". (Сураи Бақара: 256).

Риштаи устувор ва маҳкам шаҳодати ло илоҳа иллаллоҳ аст. (Гувоҳи додан, ки маъбуде баҳақ чуз худои якто нест).

Ва дар ҳадиси шариф ворид шудааст, ки паёмбар салаллоҳу алайҳи ва салам фармудаанд: ((رأس الأمر الإسلام، وعموده الصلاة، وذروة سنامه الجهاد في سبيل الله)).

"Сармояи умур ислом аст ва устунаш намоз аст ва аълотару бузургтарин хислатҳои он чиҳод кардан дар роҳи Аллоҳ таоло аст".

*Охириин сухани мо сипос ба парвардигори
чаҳониён аст.*

* * *